

TÜRKİYE'DE KADIN YATIRIMCILARIN BÖLGESEL VE YAŞ BAZLI EVRİMİ: MKK VERİLERİ ÜZERİNE BETİMSSEL BİR ANALİZ

*The Regional and Age-Based Evolution of Female Investors in Turkey: A Descriptive Analysis
Based on CSD Data*

Sevim YAMAN GÜÇLÜ¹, Kemal ÖZDEMİR², Sidre Gül Bige GÖCEKLİ³

¹ Arş. Gör. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Aydın, sevim.yaman@adu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4473-4594>

² Dr Öğr. Üyesi., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Aydın, kemal.ozdemir@adu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0644-6460>

³ Arş. Gör. Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Aydın, sgb.gocekli@adu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5406-4304>

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received: 24.02.2026

Kabul/Accepted: 02.04.2026

DOI:

<https://doi.org/10.33723/rs.1896937>

IZLIK:

<https://izlik.org/JA38LG64JP>

Anahtar Kelimeler

Finansal Cinsiyet Açığı, Finansal İktisat, Sermaye Piyasaları

ÖZ

Bu çalışma, Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından sağlanan 2015-2024 dönemi verileri kullanılarak, Türkiye sermaye piyasalarındaki kadın yatırımcı profilinin bölgesel ve demografik dönüşümünü Finansal Cinsiyet Açığı (FCA) Endeksi aracılığıyla analiz etmektedir. 81 il ve farklı yaş gruplarını kapsayan betimsel analizler ve ısı haritaları kullanılmıştır. Bulgular, kadın yatırımcı sayısının 2020 sonrası pandemi ve halka arzların etkisiyle 268 binden 2,6 milyona ulaşarak tarihsel bir kırılma yaşadığını göstermektedir. Ancak kişi başı portföy büyüklüğündeki düşüş, piyasada bir mikro yatırımcı illüzyonu yaratmıştır. Demografik olarak, 0-29 yaş grubu yatırımcı tabanının %30'unu oluştursa da servetin sadece %5-7'sini kontrol etmektedir. FCA endeksi gençlerde %43 iken, yaş ilerledikçe derinleşerek orta yaş grubunda %60'a çıkmaktadır. Bölgesel yayılımda, kadın yatırımcı sayısını oransal olarak en çok artıran iller Doğu ve Güneydoğu Anadolu (Şırnak, Muş, Hakkâri) iken; metropollerde cinsiyetler arası servet uçurumu %60-%70 bandındadır. FCA endeksine göre Türkiye ortalaması %60, en düşük eşitsizlik Bursa'da (%30), en yüksek ise Batman'dadır (%80). Sonuç olarak, sermaye piyasalarına katılım kadınlar nezdinde tabana yayılsa da erkekler lehine var olan yapısal servet eşitsizliği giderek derinleşmiştir.

ABSTRACT

This study analyzes the regional and demographic transformation of female investors in Turkish capital markets (2015-2024) using the Financial Gender Gap (FGG) Index and Central Securities Depository (CSD) data. Descriptive analyses and heat maps covering 81 provinces and various age cohorts were employed. Findings show female investors surged from 268 thousand to 2.6 million post-2020 due to the pandemic and IPOs. However, declining per capita portfolio sizes created a micro-investor illusion. Demographically, the 0-29 age group forms 30% of the investor base but controls only 5-7% of the wealth. The FGG index is 43% among youth, deepening to 60% in middle age. Regionally, Eastern and Southeastern provinces (Şırnak, Muş, Hakkâri) showed the highest proportional investor growth, while metropolitan wealth gaps remain at 60%-70%. Nationally, the FGG averages 60%; Bursa shows the lowest inequality (30%) and Batman the highest (80%). In conclusion, while female market participation broadened geographically and demographically, structural wealth inequality favoring men has deepened.

Keywords

Financial Gender Gap, Financial Economics, Capital Markets

Atıf/Citation: Yaman Güçlü, S., Özdemir, K. & Göceklİ, S. G. B., (2026). Türkiye'de kadın yatırımcıların bölgesel ve yaş bazlı evrimi: MKK verileri üzerine betimsel bir analiz, *R&S - Research Studies Anatolia Journal*, 9(2). 123-136.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Kemal ÖZDEMİR, kemal.ozdemir@adu.edu.tr

1. Giriş

Geleneksel finans teorileri; bireylerin rasyonel olduğunu ve herhangi bir yatırım kararını alırken aldanmadıklarını savunurken, davranışsal finans yatırım kararlarını alan bireylerin rasyonel olmadığı ve dışsal, psikolojik ve çeşitli faktörlerden etkilendiklerini savunmakta ve yatırımcıların rasyonel olamama sebeplerinin de birtakım anomali ve hevristiklerden kaynaklandığını savunmaktadır (Medetoğlu ve Saldanlı, 2022: 56-57). Davranışsal finans bireylerin rasyonel olmayacağı düşüncesinden yola çıkan ve finans alanının yenilikçi ve insan doğasına daha uygun ve daha gerçekçi yaklaşımlar içeren dalıdır (Tekin, 2019: 280). Piyasalarda zaman zaman görülen fiyat dalgalanmaları, balonlar ve çeşitli anomaliler, yatırımcıların her zaman rasyonel hareket etmediklerini ve yatırım kararlarında davranışsal eğilimlerden etkilendiklerini göstermektedir. Bu bağlamda, geleneksel finans teorisinin yetersiz kaldığı noktaları tamamlayan ve bilişsel, duygusal ile davranışsal önyargıların yatırım kararları üzerindeki etkisini dikkate alan davranışsal finans teorisi ön plana çıkmaktadır (Özmerdivanlı, 2023: 38).

Finansal sistemlere katılım, bireylerin uzun dönemli servet birikimi, risk primi erişimi ve ekonomik refah düzeyi açısından temel belirleyicilerden biridir. Sermaye piyasalarına katılım ise finansal katılımın ileri bir aşamasını temsil etmekte; bireylerin hisse senedi ve diğer menkul kıymetler aracılığıyla riskli finansal varlıklara erişimini sağlamaktadır. Bu bağlamda finansal cinsiyet açığı, yalnızca finansal eşitsizliğin değil, aynı zamanda ekonomik güç dağılımının ve sermaye yoğunlaşmasının da bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Bireylerin yatırım riskleri karşısında tutumlarını belirleyen bireysel özellikler cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir düzeyi, eğitim, çocuk sahibi olma durumu gibi özelliklerdir. Özellikle yaş faktörü aynı bireylerin farklı dönemlerde verebilecekleri kararları etkilemektedir çünkü bireylerin çocukluk, gençlik, orta yaşlılık ve ileri yaşlılık dönemlerinde; her bir dönemin getirdiği özellikler, yaşam tecrübeleri, sorumluluklar ve geleceğe yönelik duyulan kaygılar ile alacakları kararlarda değişme olabilir (Aksoy, 2018: 876). Literatürde kadın ve erkek yatırımcılar arasında yatırım davranışı, risk toleransı, işlem sıklığı ve portföy büyüklüğü bakımından sistematik farklılıklar bulunduğu ortaya konmuştur (Barber ve Odean, 2001; Halko vd., 2012; Almenberg ve Dreber, 2012). Bununla birlikte bu farklılıkların yaş, finansal okuryazarlık düzeyi, kültürel normlar ve bölgesel sosyoekonomik yapı ile etkileşim içinde şekillendiği vurgulanmaktadır (Davoli ve Rodríguez-Planas, 2024; Saldanlı ve Uzun, 2025: 187–188; Sugathan ve Kumar, 2024). Ayrıca yatırımcı profillerindeki farklılıklar finansal piyasalarda yapılan tercihlerde etkili olmakla beraber, yatırımcılar için en temel değişkenler risk ve getiri oranı şeklinde ifade edilmektedir (Aksoy, 2018: 875).

Bireysel özellikler kapsamında cinsiyet faktörü de yatırım konusunda davranış farklılıklarına neden olabilmektedir. Kadınların daha kırılgan ve hassas yapıda olmaları erkeklere göre daha az risk almalarına hatta riskten kaçınmalarına neden olmaktadır. Çünkü herhangi bir kayıp sonrasında daha fazla üzülmeleri ve yıpranmaları nedeniyle ihtiyatlı davranmaktadırlar (Aksoy, 2018: 877). Ayrıca kadınların finansal bilgiye erişim noktasında hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde erkeklerin oldukça gerisinde olduğu görülmektedir (Yıldırım ve Büyükkayın, 2021: 92).

Türkiye’de özellikle 2020 sonrası dönemde bireysel yatırımcı sayısında yaşanan hızlı artış, sermaye piyasalarının demografik yapısında önemli bir dönüşüme işaret etmektedir. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) verileri, kadın yatırımcı sayısında niceliksel bir artış olduğunu göstermektedir. Ancak yatırımcı sayısındaki artışın, portföy büyüklüğü ve cinsiyetler arası sermaye yoğunluğu bakımından eşitlikçi bir dönüşüme karşılık gelip gelmediği ayrı bir araştırma konusudur.

Bu çalışma, Türkiye’de kadın yatırımcıların 2015–2024 dönemindeki yaş ve bölge bazlı evrimini betimsel analiz yöntemiyle incelemekte; yatırımcı sayısı, ortalama portföy büyüklüğü ve Finansal Cinsiyet Açığı (FCA) göstergesi üzerinden cinsiyetler arası farklılaşmayı değerlendirmektedir. Çalışma şu sorulara yanıt aramaktadır:

- Kadın yatırımcı sayısı ve portföy büyüklükleri yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?
- Kadın yatırımcıların bölgesel dağılımı anlamlı biçimde değişmekte midir?
- Kadın ve erkek yatırımcılar arasında sermaye yoğunluğu farkı bulunmakta mıdır?

- Tespit edilen farklılıklar hangi kuramsal mekanizmalarla açıklanabilir?

Bu çerçevede çalışma, davranışsal finans, finansal okuryazarlık ve bölgesel sosyoekonomik yapı literatürünü idari veri temelli analizle birleştirerek literatüre katkı sunmaktadır. Türkiye’de kadın yatırımcıların 2015–2024 dönemindeki yaş ve bölge bazlı dönüşümünü MKK idari verileri üzerinden betimsel olarak incelemektedir. Çalışma, yatırımcı sayısı, ortalama portföy büyüklüğü ve Finansal Cinsiyet Açığı (FCA) göstergesi üzerinden gözlenen örüntüleri ortaya koymakta; bu örüntülerin nedenlerine ilişkin değerlendirmeleri ise nedensel bir iddia olarak değil, olası açıklama çerçevesinde ele almaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Finansal Cinsiyet Açığı: Katılım ve Sermaye Yoğunluğu Ayrımı

Finansal cinsiyet açığı, kadın ve erkeklerin finansal varlık sahipliği ve yatırım yoğunluğu arasındaki farkı ifade etmektedir. Literatürde bu farkın yalnızca katılım oranı ile ölçülmesinin yetersiz olduğu; portföy büyüklüğü ve varlık kompozisyonu boyutunun da dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır (Saxena ve Joshi, 2020; Sugathan ve Kumar, 2024).

Finansal okuryazarlık düzeyindeki cinsiyet farkının borsa katılımını etkilediği ancak temel finansal bilgi kontrol edildiğinde katılım farkının önemli ölçüde azaldığı gösterilmiştir (Almenberg ve Dreber, 2012). Bununla birlikte risk toleransı ve davranışsal eğilimler kontrol edildiğinde dahi belirli düzeyde bir cinsiyet farkının devam ettiği belirtilmektedir (Almenberg ve Dreber, 2015).

Bu nedenle finansal cinsiyet açığı iki boyutlu olarak ele alınmaktadır:

- Katılım farkı: Kadın yatırımcıların toplam yatırımcı içindeki payı.
- Sermaye yoğunluğu farkı: Kadın ve erkek yatırımcıların ortalama portföy büyüklükleri arasındaki fark.

Bu ayırım, yatırımcı sayısındaki artışın sermaye dağılımında eşitliğe karşılık gelmeyebileceğini göstermektedir.

2.2. Risk Toleransı ve Davranışsal Finans

Kadınların erkeklere kıyasla daha düşük risk toleransına sahip oldukları ve riskli varlıklara yönelimlerinin daha sınırlı olduğu pek çok çalışmada gösterilmiştir (Bayyurt vd., 2013; Halko vd., 2012; Sugathan ve Kumar, 2024; Musbat vd., 2024). Risk toleransındaki bu farkın gelir ve finansal bilgi düzeyi kontrol edildiğinde dahi bütünüyle ortadan kalkmadığı belirtilmektedir (Almenberg ve Dreber, 2015).

Aşırı güven yanlılığı, cinsiyet farklarının davranışsal finans literatüründeki en belirgin mekanizmalarından biridir. Erkek yatırımcıların daha yüksek işlem hacmi gerçekleştirmelerine rağmen daha düşük net getiri elde etmeleri, aşırı güvenin performans üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır (Barber ve Odean, 2001; Feng, 2025). Ancak sürü davranışı ve çerçeveleme etkisi gibi bazı yanlılık türlerinde cinsiyet farkının belirgin olmadığı da rapor edilmiştir (Banwari, 2023; Schulz, 2023). Bu bulgular, yatırım davranışının tek boyutlu değil; psikolojik, demografik ve bağlamsal faktörlerin etkileşimi sonucu şekillendiğini göstermektedir.

2.3. Yaşam Döngüsü Yaklaşımı

Yaşam döngüsü hipotezi, yatırım tercihinin yaşla birlikte değiştiğini ve riskli varlıklara yönelimin yaş ilerledikçe azaldığını ileri sürmektedir (Halko vd., 2012). Bununla birlikte bazı ekonomilerde tüm yaş gruplarının düşük riskli araçlara yöneldiği; dolayısıyla makroekonomik koşulların yaşam döngüsü modelini zayıflatabileceği belirtilmektedir (Kellerman vd., 2020). Dolayısıyla yaş, risk toleransı ve gelir profili ile değerlendirilmelidir.

2.4. Bölgesel Sosyoekonomik Yapı ve Kültürel Normlar

Bölgesel gelir düzeyi, eğitim seviyesi ve istihdam yapısı finansal katılımı doğrudan etkilemektedir (Saldanlı ve Uzun, 2025: 187–188). Ayrıca kültürel tasarruf alışkanlıkları yatırım tercihinin şekillendirmektedir. Türkiye’de altının kültürel bir tasarruf aracı olarak güçlü konumu, finansal varlık kompozisyonunu etkilemektedir (Bayyurt

vd., 2013). Davoli ve Rodríguez-Planas (2024) finansal okuryazarlık farkının kültürel normlarla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum bölgesel analizlerin normatif bağlamı dikkate almasını gerektirmektedir.

3. Literatür Taraması

3.1. Finansal Okuryazarlık ve Sermaye Piyasalarına Katılım

Finansal okuryazarlık literatürü, bireylerin riskli varlıklara yönelme kararlarının bilişsel kapasite ve finansal bilgi düzeyi ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle hisse senedi piyasasına katılımın finansal bilgi, numeracy ve risk çeşitlendirme kavrayışı ile pozitif ilişkili olduğu gösterilmiştir (van Rooij, vd., 2011). Bu bağlamda finansal bilgi eksikliği, piyasaya girişte önemli bir engel olarak değerlendirilmektedir.

Cinsiyet boyutunda yapılan çalışmalar, kadınların finansal okuryazarlık düzeylerinin erkeklere kıyasla daha düşük olduğunu ve bunun borsa katılım oranlarına yansıdığı göstermektedir (Almenberg ve Dreber, 2012). Yıldırım ve Büyükakın (2021: 97) tarafından kadınların finansal okuryazarlığı üzerine Kocaeli’de yapılan anket çalışmasında elde edilen bulgulara göre katılımcıların %18,8’i hiç bilgiye sahip olmadıklarını, %4,9 çok iyi olduklarını, %35,8’i ise orta seviyede bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada kadınların demografik özellikleri ile finansal okuryazarlıklarının arasında ve eğitim seviyeleri ile uzun vadeli finansal kararları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Ancak temel finansal bilgi kontrol edildiğinde cinsiyet farkının önemli ölçüde daraldığı bulgusu, katılım farkının büyük ölçüde bilgi ve güven eksikliğinden kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Buna karşın finansal bilgi ve gelir düzeyi kontrol edilse dahi risk toleransındaki cinsiyet farkının devam etmesi, bilgi kanalının tek başına yeterli olmadığını göstermektedir (Almenberg ve Dreber, 2015).

Finansal okuryazarlık farkının kültürel normlarla etkileşimi literatürde özel olarak vurgulanmaktadır. Davoli ve Rodríguez-Planas (2024) cinsiyet eşitliği düzeyi yüksek ülkelerde finansal bilgi farkının daraldığını; geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin baskın olduğu ülkelerde ise farkın genişlediğini göstermektedir. Bu bulgu, finansal katılımın normatif ve kurumsal bağlamdan bağımsız olmadığını ortaya koymaktadır. Türkiye bağlamında finansal okuryazarlık ve yatırım tercihlerine yönelik çalışmalar, kadınların tasarruf araçları bakımından daha muhafazakâr tercihler sergilediklerini göstermektedir (Bayyurt vd., 2013: 9–10; Sarıgül, 2024). Bu çalışmalar, kültürel tasarruf alışkanlıklarının finansal varlık kompozisyonunu etkileyebileceğine işaret etmektedir. Bu literatür, çalışmanın “kadın yatırımcı sayısı bölgesel ve yaşa bağlı olarak değişiyor mu?” sorusuna bilgi ve normatif mekanizmalar üzerinden açıklama sağlamaktadır.

3.2. Risk Toleransı, Cinsiyet ve Portföy Kompozisyonu

Risk toleransı, yatırım davranışının merkezinde yer almakta ve cinsiyet farklılıklarının en tutarlı biçimde gözlemlendiği değişkenlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Halko vd., (2012), Teker vd. (2024:27) ve Öztürk (2021:100) kadınların erkeklere kıyasla daha düşük risk toleransına sahip olduğunu; bu durumun portföy kompozisyonuna doğrudan yansıdığı göstermektedir. Sugathan ve Kumar (2024), tarafından yapılan çalışma kadın yatırımcıların daha temkinli ve hesaplayıcı yatırım stratejileri benimsediklerini; erkeklerin ise daha agresif risk-getiri stratejilerine yöneldiklerini ve benzer şekilde Aksoy (2018: 883-884) tarafından bireysel yatırımcıların risk tercihlerini belirleyen bireysel özellikler üzerine yapılan çalışma da; erkeklerin kadınlara göre riski daha kolay kabul ettiği, kadınların ise genel olarak riskten kaçındıkları sonucunu ortaya koymaktadır.

Musbat vd. (2024)’de yaş ve sosyal etkileşim faktörlerinin risk alma niyetini etkilediğini; erkeklerin riskli varlıklara yönelme olasılığının daha yüksek olduğu; Tekin (2019)’de de yine benzer şekilde kadınların erkeklere göre özellikle altın, bireysel emeklilik ve gayrimenkul gibi riski düşük ve güvenli yatırım araçlarına yöneldikleri bulgusu elde edilmiştir. Kellerman vd. (2020) ise gelir düzeyi yükseldikçe cinsiyet farkının azaldığını ancak düşük gelir gruplarında riskten kaçınma farkının belirginleştiğini göstermektedir. Bununla birlikte bazı çalışmalarda risk tercihleri, eğitim, finansal okuryazarlık vb. değişkenler kontrol edildiğinde cinsiyet farkının bağlamsal olarak zayıfladığı belirtilmektedir (Almenberg ve Dreber, 2012; Banwari, 2023; Jain, 2021). Bu bulgular, risk toleransı farkının evrensel ve değişmez olmadığını; ekonomik ve kültürel çevre ile etkileşim içinde şekillendiğini

göstermektedir. Bu çerçevede portföy büyüklüğü farklarının yalnızca gelir farklılığıyla değil, risk toleransı ve davranışsal eğilimlerle de açıklanabileceği ileri sürülebilir.

3.3. Davranışsal Yanlılıklar: Aşırı Güven, Kayıptan Kaçınma ve Sürü Davranışı

Davranışsal finans literatürü, yatırım kararlarının bilişsel yanlılıklar tarafından sistematik biçimde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Medetoğlu ve Saldanlı (2022) tarafından yapılan çalışmada da yatırımcıların yatırım kararı alırken dışsal faktörler, sürü davranışı, bilişsel yanılsamalar ve demografik özelliklerden etkilendikleri sonucu elde edilmiştir. Barber ve Odean (2001)'nin çalışmasına göre erkek yatırımcıların aşırı güven yanlılığı nedeniyle daha yüksek işlem hacmi gerçekleştirmekte ve bu net getiriyi düşürmektedir. Ayrıca Tekin (2019) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde erkeklerin kadınlara göre daha fazla kendine aşırı güvene sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Bu bulgu, yatırımcı sayısı ile yatırım performansı arasında doğrudan bir eşitlik kurulamayacağını ortaya koymaktadır. Feng (2025) kayıptan kaçınma ve aşırı güvenin yatırım kararlarını sistematik biçimde etkilediğini belirtmektedir. Schulz (2023) ise belirli bilişsel yanlılıkların cinsiyete göre farklılaşabileceğini; ancak her yanlılık türünde fark gözlenmediğini ifade etmektedir. Benzer şekilde Banwari (2023), sürü davranışı ve çerçeveleme etkisi bakımından anlamlı bir cinsiyet farkı bulamamıştır.

Özmerdivanlı (2023) tarafından yapılan çalışmada Karaman ilindeki 20 yaş ve üstü bireylerin yatırım kararları üzerine yapılan analizler sonucu; aşırı iyimserlik eğiliminin cinsiyet, eğitim ve meslek gruplarına göre farklılaştığını, sosyal eğilimlerin medeni durum, eğitim ve gelir düzeyinden etkilendiğini; akla geliş kolaylığı ile pişmanlıktan kaçınma eğilimlerinin de belirleyicilerinin eğitim ve gelir durumu olduğu ve yatırımcıların aşırı güven düzeylerinin meslek ve yaş gruplarına göre değişkenlik gösterdiği saptanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre; erkeklerin, lisansüstü mezunlarının ve özel sektör çalışanlarının diğer gruplara kıyasla daha iyimser olduğu; evli, yüksek eğitilmiş ve yüksek gelirli bireylerin ise sosyokültürel faktörlere daha fazla önem verdiği saptanmıştır. Ayrıca lisansüstü mezunları ile yüksek gelirlilerde akla geliş kolaylığı ve pişmanlıktan kaçınma eğilimi; özel sektör çalışanları ve genç bireylerde ise özgüven duygusu diğer gruplara oranla daha baskındır (Özmerdivanlı, 2023:61). Gong ve Yang (2012) kültürel bağlamın risk tercihlerine etkisini vurgulamakta; etnik ve toplumsal yapıların yatırım davranışı üzerinde rol oynayabileceğini göstermektedir. Shaikh vd. (2019) yatırımcı psikolojisinin karar süreçlerindeki rolünü ampirik olarak analiz etmektedir. Bu literatür, cinsiyet farklarının yatırımcı davranışının niteliği üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

3.4. Yaşam Döngüsü, Demografi ve Yatırım Davranışı

Yaşam döngüsü yaklaşımı, riskli varlıklara yönelimin yaş ilerledikçe azaldığını ileri sürmektedir (Halko vd., 2012). Mikelionyté ve Lezgovko (2021) yaş ve deneyim düzeyinin yatırım davranışı üzerindeki etkisini inceleyerek, deneyim arttıkça riskli varlık tercihlerinin değişebileceğini göstermektedir. Pandey ve Risal (2023) genç yatırımcıların bilgi eksikliği nedeniyle irrasyonel kararlar alabileceğini ancak risk alma eğilimlerinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Küçük (2014) tarafından Osmaniye’de bireysel yatırımcıları finansal yatırımlara yönlendiren faktörler ile ilgili çalışmada; çoğunluğunun erkek, genç-orta yaşlı (24 yaş ve altı ile 35-50 yaş arası) ve eğitilmiş olduğu 150 bireysel yatırımcıya uygulanan anket sonucunda yatırımcıların %34’ünün bilgi kaynağının gazeteler olduğu ve yatırım kararlarını etkileyen temel faktörün kişisel sezgiler olduğu bulgusu elde edilmiştir. Naheed ve Syed (2025) emeklilik planlaması ve uzun vadeli yatırım davranışında cinsiyet farklılıklarının yaşla birlikte derinleşebileceğini göstermektedir. Díaz-Caro vd. (2025) sürdürülebilir yatırım tercihlerinde yaş ve cinsiyet etkileşiminin belirleyici olabileceğini ortaya koymaktadır. Dilek ve Ersoy (2025) tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeni ile ilgili bulgular incelendiğinde temel beklentiler ile anlamlı bir ilişki bulunamamış ancak portföy büyüklüğü, yatırım süresi ve yatırım araç sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş ilerledikçe hem portföy büyüklüğü hem portföyde yer alan yatırım araçları sayısı hem de yatırım yapılan sürede artış meydana gelmiştir (Dilek ve Ersoy: 2025:58). Bu literatür, yaş grupları arasındaki portföy büyüklüğü ve yatırımcı sayısı farklarının kuramsal zeminini oluşturmaktadır.

3.5. Bölgesel Sosyoekonomik Gelişmişlik ve Mekânsal Kümelene

Finansal katılımın bölgesel dağılımı üzerine yapılan çalışmalar, kadın yatırımcı oranlarının sosyoekonomik gelişmişlikle pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir (Saldanlı ve Uzun, 2025). Mekânsal otokorelasyon analizleri, kadın yatırımcı oranlarının belirli bölgelerde kümelendiğini ortaya koymaktadır. Banka hesabı olan ve hesaplarında yüksekçe miktarlar bulunan kadınların İç Anadolu'dan Türkiye'nin batısına doğru kümelendikleri görülmektedir. Elde edilen bulgular, kadın öğretim üyesi mezuniyet oranındaki artışın kadın yatırımcı sayısını pozitif yönde etkilediğini göstermektedir. Benzer şekilde, hanehalkı büyüklüğü ve net boşanma oranı değişkenlerinin de modellerin büyük çoğunluğunda istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif katsayılara sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, söz konusu değişkenlerdeki artışın hem kadın yatırımcı sayısını hem de kadın yatırımcılara ait bakiye oranlarını artırdığını ortaya koymaktadır. Ekonomik gelişmişlik göstergelerinden biri olarak değerlendirilen mezun sayısı ile net boşanma oranının çoğu modelde anlamlı bulunması, araştırma bulgularının önemini desteklemektedir. Ayrıca katsayıların yıllar itibarıyla farklılaşması, değişkenlerin etkisinin zamana bağlı olarak değiştiğine işaret etmektedir. (Saldanlı ve Uzun, 2025). Arora ve Khurana (2011) ile Saxena ve Joshi (2020), kadınların güvenli yatırım araçlarına yönelme eğilimini vurgulamaktadır. Bu eğilim, bölgesel ekonomik yapı ve tasarruf kültürü ile değerlendirildiğinde mekânsal farklılıkların açıklanmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca Küçük (2014) tarafından Osmaniye ilinde katılımcıların %77'sinin erkek olduğu çalışmada en çok tercih edilen yatırım aracının altın olduğu bulgusu elde edilmiştir. Maknickienė ve Rapkevičiūtė (2022) yatırım davranışının makroekonomik belirsizlik dönemlerinde farklılaşabileceğini göstermektedir. Silva (2021) finansal piyasa gelişmişliğinin yatırım kararları üzerindeki rolünü incelemiştir.

3.6. Literatürde Çelişkili Bulgular ve Açık Alanlar

Literatürde cinsiyet farkının her bağlamda ve her yatırım aracı için aynı büyüklükte ortaya çıkmadığı görülmektedir (Jain, 2021; Banwari, 2023). Gelir düzeyi, finansal okuryazarlık seviyesi, eğitim ve kültürel normlar cinsiyet etkisini zayıflatılabilmektedir (Almenberg ve Dreber, 2012). Literatürün aksine Demografik özelliklerin hisse senedi edinimi ve risk alma eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucunu elde eden çalışmalar mevcuttur (Karavardar ve Çilek 2020). Bu durum, kadın yatırımcı davranışının homojen bir kategori olarak ele alınamayacağını göstermektedir. Ayrıca literatürün büyük bölümü anket verilerine dayalıdır; idari veri temelli ve bölgesel kısımlı çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma, MKK verileri üzerinden yaş ve bölge bazlı analiz yaparak literatürdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

4. Materyal ve Metot

Çalışmada, Türkiye sermaye piyasalarındaki bireysel yatırımcı eğilimlerini mekânsal ve demografik açılarından inceleyebilmek amacıyla Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından yayımlanan ikincil veriler kullanılmıştır (MKK, 2026). Araştırmanın örneklemini, 2015-2024 yıllarını kapsayan 10 yıllık periyotta, Türkiye'nin 81 ilindeki bireysel yatırımcı istatistiklerinden oluşmaktadır. Ham veri setinde yer alan toplam yatırımcı sayısı ve toplam portföy büyüklüğü değişkenleri; yıl, il, yaş grubu ve cinsiyet kısımlarına göre derlenmiştir. Araştırmada nicel veri analizi tekniklerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2016; Creswell, 2014). MKK veri tabanında 13 farklı alt kategoride sunulan standart yaş grupları, demografik dönüşümü daha net gözlemleyebilmek ve kuşaksal farklılıkları ortaya koyabilmek amacıyla üç ana kategoride birleştirilmiştir. Genç Yatırımcı (0-29 Yaş), Orta Kuşak (30-49 Yaş) ve İleri Yaş (50+ Yaş). Ayrıca on yıllık büyüme performansını bölgesel olarak tespit edebilmek için iller bazında oransal değişim hesaplamaları yapılmıştır.

Cinsiyetler arası servet dağılımı eşitsizliğini ampirik olarak ölçmek amacıyla Finansal Cinsiyet Açığı (FCA) Endeksi oluşturulmuştur. Öncelikle her bir yıl, il ve yaş grubu için kadın ve erkek yatırımcıların kişi başı ortalama portföy büyüklükleri hesaplanmıştır. Bu amaçla, ilgili grubun toplam portföy büyüklüğü aynı gruptaki yatırımcı sayısına bölünerek kadın ve erkek yatırımcılar için ayrı ayrı ortalama portföy değerleri elde edilmiştir. Ardından FCA Endeksi, erkek yatırımcıların kişi başı ortalama portföy büyüklüğü referans alınarak Denklem (1)'deki gibi tanımlanmıştır:

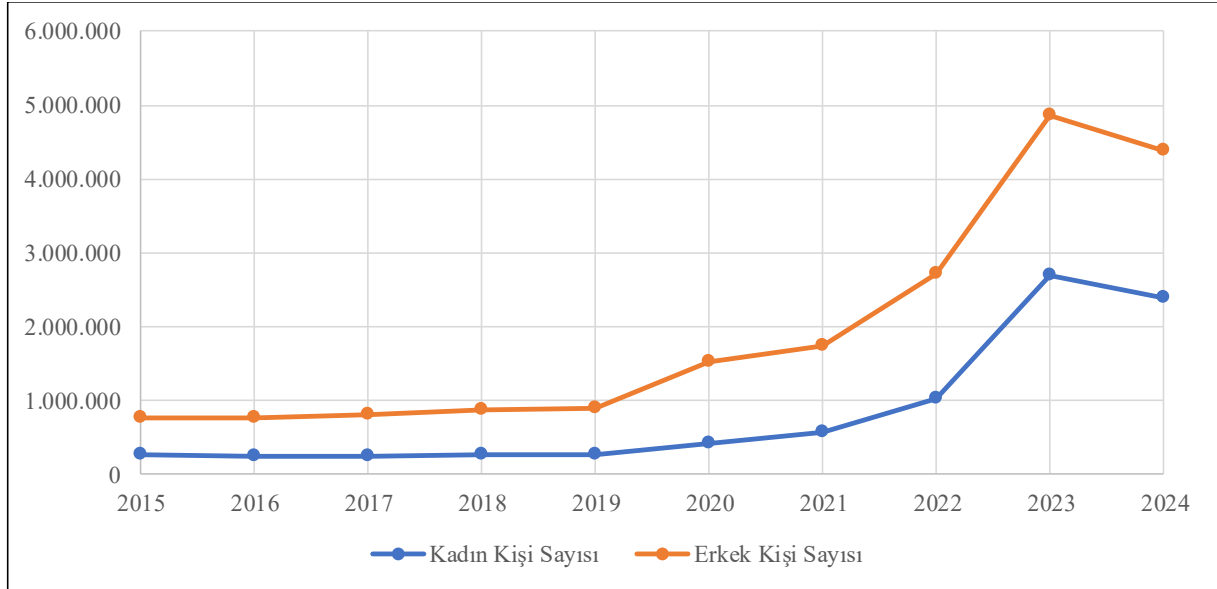
$$FCA_{i,t} = \left(\frac{\bar{P}_{i,t}^E - \bar{P}_{i,t}^K}{\bar{P}_{i,t}^E} \right) \quad (1)$$

Burada $\bar{P}_{i,t}^E$, ilgili yıl, il veya yaş grubunda erkek yatırımcıların kişi başı ortalama portföy büyüklüğünü; $\bar{P}_{i,t}^K$ ise kadın yatırımcıların kişi başı ortalama portföy büyüklüğünü göstermektedir. Endeksin 0 değerini alması, kadın ve erkek yatırımcıların ortalama portföy büyüklüklerinin eşit olduğu tam eşitlik durumunu ifade etmektedir. Endeks değerinin pozitif olması, erkek yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğünün kadın yatırımcılardan daha yüksek olduğunu; değer 1'e yaklaşması ise erkekler lehine servet eşitsizliğinin derinleştiğini göstermektedir. Endeks hesaplama aşamasında 0 ile 1 arasında oran olarak elde edilmekte, tablolar ve metin içinde ise yorum kolaylığı sağlamak amacıyla yüzde biçiminde raporlanmaktadır.

Sermaye piyasalarının Türkiye coğrafyasına tabana yayılma düzeyini ve eşitsizliğin mekânsal dağılımını analiz etmek amacıyla coğrafi bilgi görselleştirme tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda, 81 il bazında elde edilen güncel FCA Endeksi verileri Isı Haritası kullanılarak renklendirilmiş, böylece Türkiye'deki bölgesel eşitsizlik yoğunlaşmaları haritalandırılmıştır. Araştırmada kullanılan betimsel analiz yaklaşımı, zaman içindeki eğilimleri ve gruplar arası farklılıkları görünür kılmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu yaklaşım gözlenen değişimlerin nedenlerine ilişkin doğrudan nedensel çıkarım yapılmasına imkân vermemektedir.

5. Bulgular

Çalışmanın ilk aşamasında, 2015-2024 yılları arasında Borsa İstanbul'da (BİST) bireysel yatırımcı profilinin makro düzeydeki değişimi incelenmiştir. Tablo 1 ve Grafik 1'de sunulan veriler analiz edildiğinde, Türkiye sermaye piyasalarında tarihsel bir yapısal kırılma yaşandığı açıkça görülmektedir.

Grafik 1. Yatırımcı Sayılarının Yıllık Eğilimi

Grafik 1'deki yatırımcı eğilim çizgisi incelendiğinde, 2015-2019 yılları arasındaki dönemin oldukça yatay ve stabil bir seyir izlediği görülmektedir. Bu dönemde kadın yatırımcı sayısı 250 bin ila 268 bin bandında sıkışmış durumdadır. Ancak 2020 yılı itibarıyla başlayan pandemi süreci ve ardından hızlanan halka arzlar ile birlikte piyasaya katılımında belirgin bir artış gözlenmiştir.

Tablo 1. Yıllara Göre Yatırımcı Sayıları, Ortalama Portföy Büyüklükleri ve Türkiye Geneli FCA Endeksi

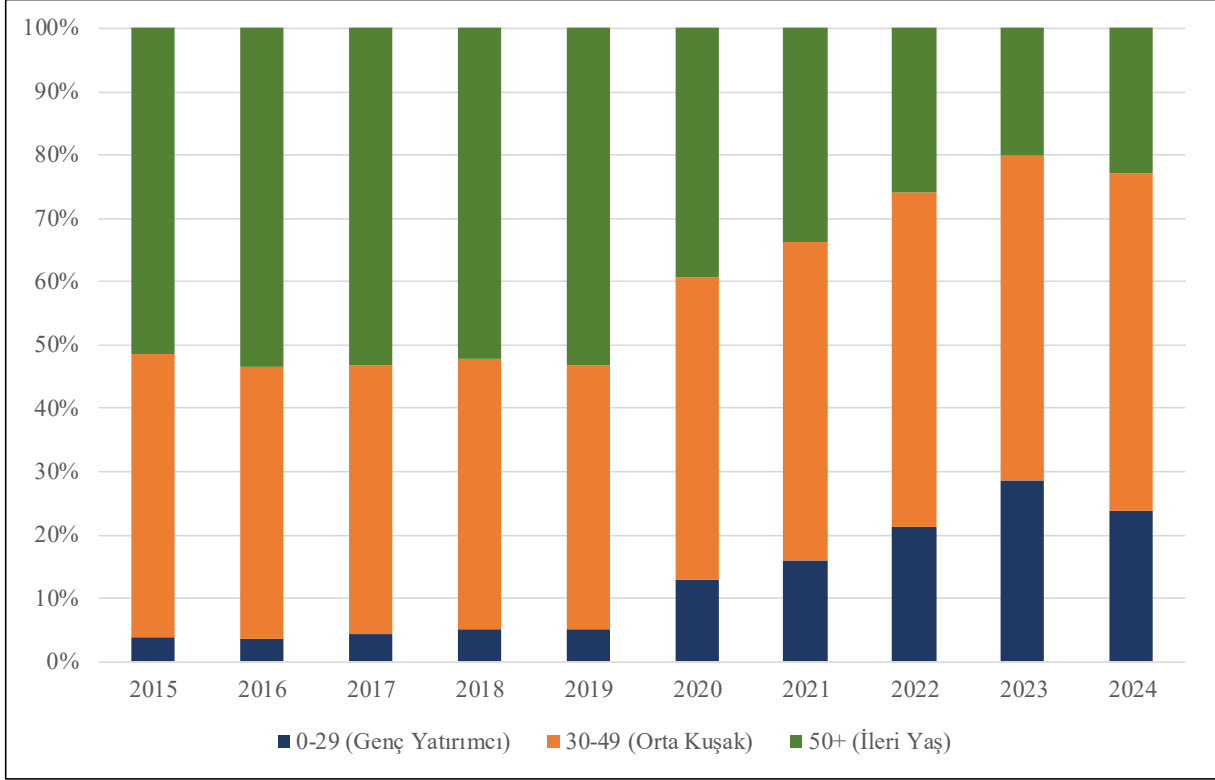
Yıllar	Kadın Sayısı	Erkek Sayısı	Kadın Portföy	Erkek Portföy	Kadın Yatırımcı Oranı (%)	Kadın Ortalama Portföy	Erkek Ortalama Portföy	FCA Endeksi (%)
2015	261.194	773.310	8.631.388.694	34.801.115.377	25,25	33.046	45.003	26,57
2016	252.383	763.829	9.303.480.838	37.723.639.155	24,84	36.863	49.388	25,36
2017	255.460	810.980	12.731.300.657	51.723.998.125	23,95	49.837	63.780	21,86
2018	268.159	882.207	11.389.655.258	48.946.156.481	23,31	42.474	55.481	23,45
2019	268.831	903.785	16.058.669.529	74.142.541.098	22,93	59.735	82.036	27,18
2020	414.416	1.536.389	32.210.500.582	174.117.806.389	21,24	77.725	113.329	31,42
2021	569.854	1.740.474	46.490.920.484	242.639.143.985	24,67	81.584	139.410	41,48
2022	1.018.823	2.708.894	164.321.666.722	823.019.589.881	27,33	161.286	303.821	46,91
2023	2.694.932	4.861.028	253.841.391.505	1.160.880.627.614	35,67	94.192	238.814	60,56
2024	2.395.551	4.379.716	338.430.680.226	1.443.731.499.179	35,36	141.275	329.640	57,14

Tablo 1'deki verilere göre, 2019 yılında 268.831 olan kadın yatırımcı sayısı, 2023 yılında tarihi bir zirveyle 2.694.932 kişiye ulaşmıştır. Sadece dört yıl içinde kadın yatırımcı sayısında yaşanan bu yaklaşık 10 katlık artış, finansal piyasalara katılımın sayısal olarak belirgin biçimde genişlediğine işaret etmektedir.

Sayısal katılımdaki bu devasa artış, sermaye birikimi bağlamında incelendiğinde mikro yatırımcı illüzyonu ortaya çıkarmaktadır. Tablo 1 analiz edildiğinde, 2022 yılında 1.018.823 olan kadın yatırımcı sayısı 2023'te 2,6 milyonu aşarken; kadınların sahip olduğu ortalama portföy büyüklüğü 161.286 ₺'dan 94.192 ₺'na sert bir düşüş yaşamıştır. Bu bulgu, 2022–2023 döneminde piyasaya katılan yeni kadın yatırımcı kitlesinin görece düşük bakiyelerle sisteme dahil olduğunu göstermektedir. Söz konusu örüntü, aynı dönemde halka arz odaklı kısa vadeli yatırım motivasyonlarının yaygınlaşmış olabileceğine işaret etmektedir.

Çalışmanın en kritik bulgularından birisi hesaplanan FCA Endeksi'nin yıllar içindeki seyridir. 2015-2019 döneminde, erkekler ile kadınlar arasındaki ortalama servet açığı %21 ile %27 bandında seyretmiştir. Ancak 2020 sonrasında piyasaya çok sayıda yeni ve görece düşük bakiyeli yatırımcının dahil olduğu dönemde, ortalama portföy büyüklükleri açısından cinsiyetler arası farkın daralmadığı, aksine belirginleştiği görülmektedir. FCA Endeksi 2023 yılında %60,56 seviyesine yükselmiştir. Bu değer, kadın yatırımcıların kişi başı ortalama portföy büyüklüğünün erkek yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğüne kıyasla yaklaşık %60,56 daha düşük olduğunu göstermektedir. Bir diğer ifadeyle, kadınlar sayısal olarak artmış görünse de asıl portföy büyümesi ve sermaye birikimi erkek yatırımcıların elinde kalmış, cinsiyetler arası finansal uçurum çok yüksek seviyeye ulaşmıştır. 2024 yılına gelindiğinde halka arz furiasının yavaşlamasıyla FCA Endeksi %57,14 seviyesine gerilese de yapısal eşitsizliğin kalıcı bir boyut kazandığı anlaşılmaktadır.

Çalışmanın ikinci aşamasında, piyasaya giren milyonlarca yeni kadın yatırımcının demografik profili analiz edilerek, sermaye piyasalarındaki kuşak değişimi incelenmiştir. Bu kapsamda, yaş grupları genç yatırımcı (0-29 yaş), orta kuşak (30-49 yaş) ve ileri yaş (50+ yaş) şeklinde üç ana kategoride birleştirilmiştir.

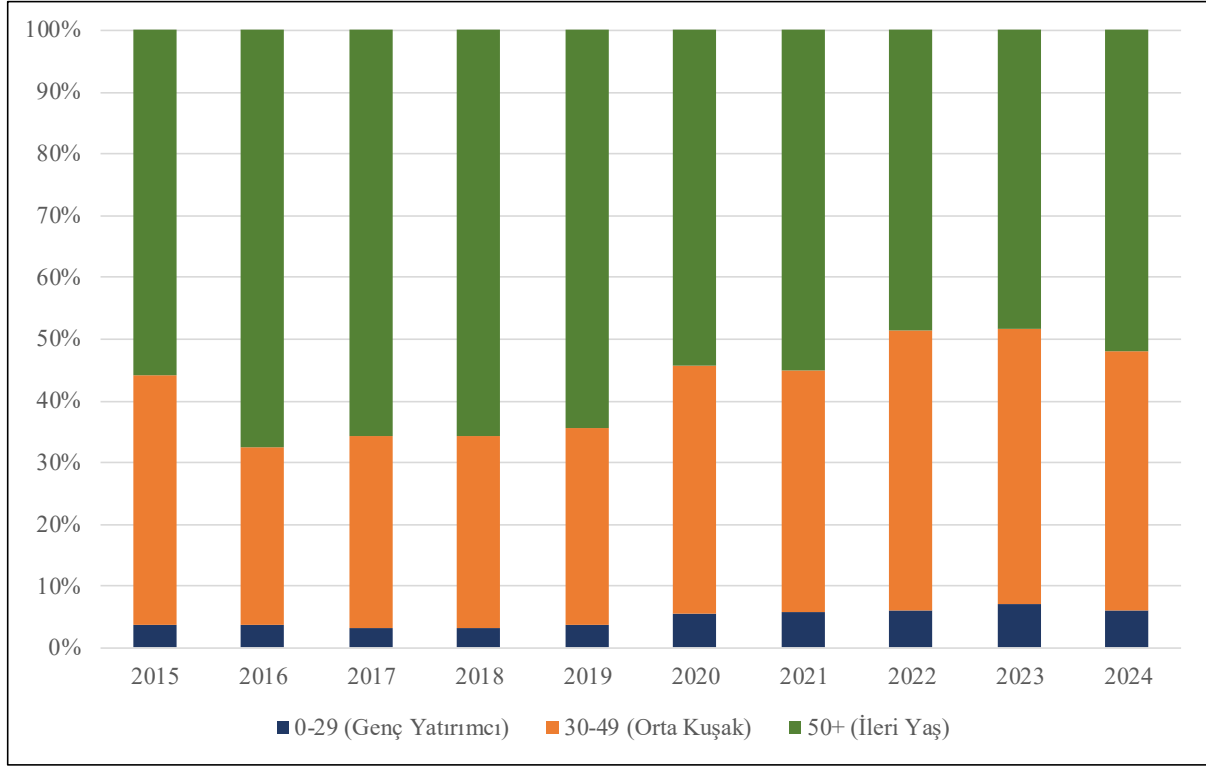
Grafik 2. Kuşaklara Göre Kadın Yatırımcı Dağılımı

Grafik 2'de yer alan veriler, 2015-2019 yılları arasında Borsa İstanbul'daki kadın yatırımcı profilinin ağırlıklı olarak ileri yaş grubundan oluştuğunu göstermektedir. Bu durum, borsanın geleneksel olarak ileri yaş grubunun emeklilik birikimlerini değerlendirdiği bir yer olduğuna işaretler. Ancak 2020 yılındaki yapısal kırılmayla birlikte 0-29 yaş arası genç yatırımcıların payı hızla yükselişe geçmiş ve 2023 yılında %30 seviyelerine kadar tırmanarak piyasayı adeta gençleştirmiştir.

Tablo 2. Yaş Gruplarına Göre Finansal Cinsiyet Açığı

Kuşaklar	FCA Endeksi (%)
Genç Yatırımcı (0-29)	43,72
Orta Kuşak (30-49)	60,97
İleri Yaş (50+)	46,54

Türkiye genelinde %60 seviyelerine ulaştığı tespit edilen Finansal Cinsiyet Açığı, demografik kırılımla incelendiğinde oldukça değerli sosyolojik ipuçları sunmaktadır. Tablo 2'deki FCA Endeksi bulgularına göre; En yüksek eşitsizlik, %60,97 ile orta kuşak grubunda gözlemlenmiştir. Bu durum, kariyer ve gelir yaratma çağındaki ana kitlede erkeklerin sermaye birikiminde kadınlara kıyasla devasa bir üstünlük kurduğunu göstermektedir. İleri yaş grubunda bu açık %56,54 seviyesindedir. Ancak en çarpıcı bulgu, piyasaya yeni giriş yapan genç yatırımcı grubunda %43,72 ile diğer tüm kuşaklardan daha düşük çıkmasıdır. Bu ampirik bulgu, genç nesil kadınların ve erkeklerin sermaye piyasalarına oransal olarak birbirlerine çok daha yakın bütçelerle girdiğini ve kuşaklar gençleştikçe finansal servet açığının nispeten daralma eğilimi gösterdiğine bir işaretler.

Grafik 3. Kuşaklara Göre Kadın Yatırımcı Portföy Büyüklükleri

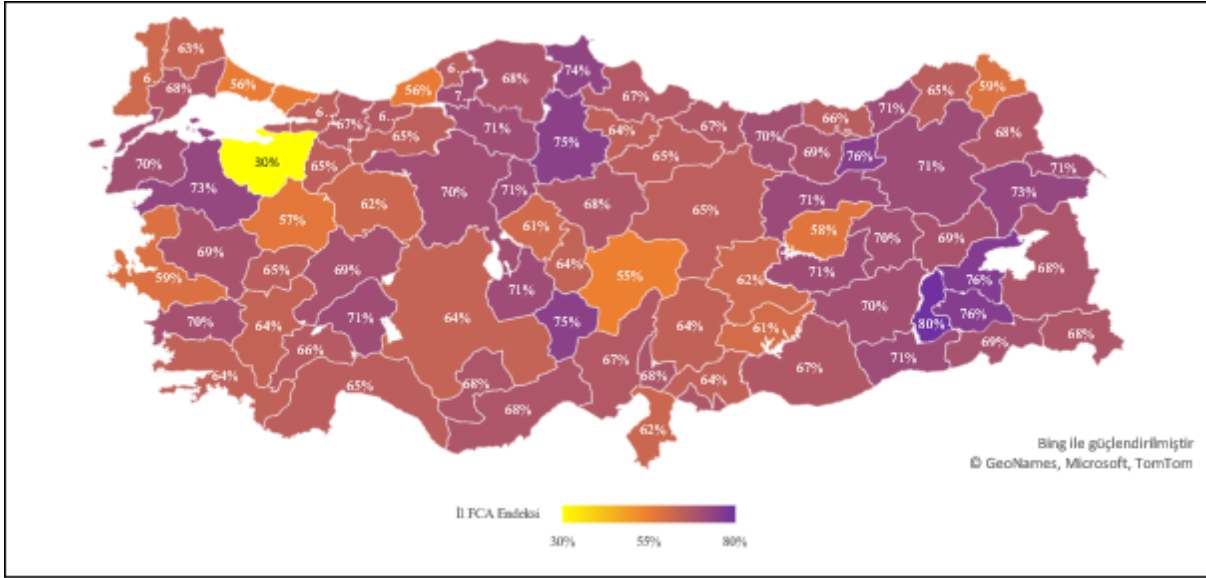
Buna karşın, Grafik 3'teki oransal dağılıma bakıldığında, 2023-2024 yıllarında genç kadınlar piyasadaki toplam kadın yatırımcı sayısının yaklaşık üçte birini oluşturmasına rağmen, ellerinde tuttıkları toplam portföy büyüklüğü pastanın yalnızca %5 ila %7'lik çok küçük bir dilimine denk gelmektedir. İleri yaş grubu ise oran olarak %20'lere gerilemesine rağmen, sermayenin yarısından fazlasını kontrol etmeye devam etmektedir. Bu durum, piyasaya yeni giren genç kuşağın görece küçük bakiyelerle sisteme dahil olduğunu göstermektedir. Bulgular, bu yatırımcı grubunun halka arz odaklı ve sınırlı ölçekli katılım örüntüsü sergilemiş olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmanın son aşamasında, yatırımcı sayısındaki makro artışın ve demografik gençleşmenin Türkiye coğrafyasına nasıl yayıldığı incelenmiştir. Finansal kapsayıcılığın mekansal boyutunu ölçmek amacıyla, illerin 10 yıllık kadın yatırımcı büyüme oranları analiz edilmiş ve Türkiye il bazlı finansal cinsiyet açığı ısı haritası oluşturulmuştur.

Tablo 3. İllere Göre Kadın Yatırımcı Artışı (İlk 10 ve Son 10)

İlk 10	Artış Oranı (%)	Son 10	Artış Oranı (%)
Şırnak	8904,55	Aydın	828,04
Muş	6662,16	Muğla	755,90
Hakkari	6572,73	Balıkesir	731,66
Şanlıurfa	6103,45	Konya	730,97
Siirt	6037,29	Uşak	710,10
Batman	5108,00	Ankara	705,94
Van	4988,83	Zonguldak	671,79
Mardin	4724,71	İstanbul	534,57
Ağrı	4603,90	İzmir	502,93
Bitlis	4502,74	Karabük	407,34

Tablo 3'te sunulan iller bazında oransal büyüme verileri, sermaye piyasalarının tabana yayılma hızında bölgesel değişim gerçeğini ortaya koymaktadır. 2015-2024 yılları arasında kadın yatırımcı sayısını oransal olarak en çok artıran ilk 10 il incelendiğinde; Şırnak (%8904), Muş (%6662) ve Hakkari (%6572) gibi Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'nde alt sıralarda yer alan Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin zirvede olduğu görülmektedir. Buna karşın, mutlak yatırımcı sayısında en büyük paya sahip olan büyük şehirlerin oransal büyüme listesinin en sonunda yer almıştır. İstanbul (%534), İzmir (%502) ve Ankara (%705) on yıllık süreçte listenin son 10 grubuna düşmüştür. Bu bulgu, büyük şehirlerin zaten görece yüksek yatırımcı tabanına sahip olması nedeniyle oransal büyümede daha sınırlı kaldığını; buna karşılık daha önce sermaye piyasalarına erişimi görece sınırlı olan illerde artışın daha belirgin gerçekleştiğini göstermektedir. Söz konusu örüntü, dijital erişim olanakları ve halka arz yoğunluğu ile ilişkilendirilebilir.

Grafik 4. İl Bazında Cinsiyet Açığı

Bölgesel yayılımın portföy boyutunu ölçmek için Grafik 4'te sunulan ısı haritası oluşturulmuştur. Harita incelendiğinde üç temel bulgu öne çıkmaktadır:

Birincisi haritanın doğu bölgelerine kaydıkça renklerin mora (eşitsizliğin zirvesine) döndüğü görülmektedir. Özellikle %80'lere varan FCA oranları bu bölgelerde kadınlar her ne kadar sayıca sisteme dahil olsalar da, sermaye birikiminin çok keskin hatlarla erkeklerin tekelinde olduğunu göstermektedir.

İkincisi İstanbul, Ankara ve İzmir gibi sosyo-ekonomik gelişmişliği en yüksek illerde eşitliğin sağlanması beklenirken, haritada bu illerin %60-%70 bandında yüksek eşitsizlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu illerde yüz binlerce kadın piyasaya sadece mikro yatırımcı olarak katılırken, holdingler, kurumsal yapılar ve yüksek montanlı bireysel erkek portföyleri yine bu illerde kümelenmiş ve ortalama servet açığını yüksek boyutlara taşımıştır.

Son olarak tüm Türkiye haritasında en dikkat çekici bulgu, %30'luk FCA oranı ile eşitsizliğin en düşük olduğu il Bursa'dır. Türkiye ortalamasının %60'larda seyrettiği bir piyasada Bursa'nın gösterdiği bu pozitif anomalinin ilin sanayi ve üretim yapısı ile kadınların ekonomik hayattaki konumuyla ilişkili olabileceğini düşündürmekte ancak bu olası açıklamanın doğrulanması daha ileri ampirik araştırmaları gerektirmektedir.

6. Sonuç

Türkiye sermaye piyasalarında 2015-2024 yılları arasında yaşanan bireysel yatırımcı artışı kadın yatırımcılar özelinde incelenmiştir. Bu büyümenin mekânsal ve demografik dinamikleri FCA Endeksi aracılığıyla ampirik olarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, sermaye piyasalarında finansal kapsayıcılık ve tabana yayılma politikalarının niceliksel olarak büyük bir başarıya ulaştığını ancak niteliksel bağlamda önemli yapısal kırılmalıklar barındırdığını ortaya koymaktadır.

Çalışmanın makro düzeydeki en temel sonucu ise 2020 yılı sonrasında pandemi ve halka arz süreçlerinin etkisiyle piyasaya katılan milyonlarca yeni yatırımcının ortalama portföy büyüklüklerinde sert bir düşüşe neden olmasıdır. Kadın yatırımcı sayısının 10 katına çıkmasına rağmen ortalama portföylerin reel olarak erimesi piyasaya giren yeni kitlenin uzun vadeli sermaye birikimi hedefinden ziyade daha sınırlı ölçekli ve kısa vadeli yatırım davranışları ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, piyasada sayısal bir illüzyon yaratırken asıl sermaye büyümesinin erkek yatırımcıların portföylerinde yoğunlaşmasına ve Türkiye geneli finansal cinsiyet açığının %60'lar seviyesine çıkarak derinleşmesine yol açmıştır.

Demografik bulgular incelendiğinde, sermaye piyasalarının belirgin bir gençleşme evresinden geçtiği sonucuna varılmıştır. Genç kuşağı temsil eden 0-29 yaş grubunun toplam kadın yatırımcı havuzundaki payı %30'lara ulaşmıştır. Nüfustaki bu yüksek paya karşın gençlerin piyasadaki toplam servetin yalnızca %5 ila %7'sini kontrol edebilmesi, sermayenin geleneksel olarak ileri yaş grubunun tekelinde kalmaya devam ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte çalışma, gelecek projeksiyonları açısından oldukça olumlu bir sosyolojik bulgu da sunmaktadır. Genç kuşaklarda hesaplanan FCA endeksi (%43,72), orta yaş ve ileri yaş gruplarına kıyasla çok daha düşüktür. Bu sonuç, genç kuşaklarda finansal servet farkının görece daha düşük seyrettiğine işaret etmektedir. Bulgular, kuşak dönüşümü ve finansal araçlara erişimdeki yaygınlaşma ile birlikte cinsiyetler arası servet açığının ilerleyen dönemlerde daralabileceğine dair temkinli bir değerlendirmeye imkân vermektedir.

Mekânsal analiz sonuçları ise sermaye piyasalarının coğrafi yayılımında merkezden çevreye doğru tarihsel bir kayma yaşandığını göstermektedir. 10 yıllık periyotta oransal olarak en yüksek büyüme ivmesini İstanbul, Ankara ve İzmir gibi doyunluğa ulaşmış metropoller değil sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksinde alt sıralarda yer alan Doğu ve Güneydoğu Anadolu illeri (Şırnak, Muş, Hakkâri vb.) yakalamıştır. Ancak mutlak servet dağılımına bakıldığında, büyükşehirlerdeki cinsiyetler arası portföy uçurumunun kırılmadığı ve %60-%70 bandında katılaştığı görülmüştür. Bu bağlamda, Bursa ilinin %30'luk en düşük FCA endeksi ile Türkiye genelinden pozitif yönde ayrışması, sanayi-istihdam dinamiklerinin finansal eşitliğe etkisini göstermesi önemli bir anomali olarak değerlendirilmektedir.

Elde edilen bu sonuçlar ışığında, politika yapıcılar, düzenleyici kurumlar ve finansal kuruluşlar için şu öneriler geliştirilmiştir:

- Piyasaya son yıllarda dahil olan ve mikro yatırımcı olarak tanımlanan devasa kitlenin, sistemde kalıcı ve uzun vadeli yatırımcılara dönüştürülebilmesi için hedef kitleye özel (özellikle gençlere ve kadınlara yönelik) dijital finansal okuryazarlık seferberlikleri düzenlenmelidir.
- Sermaye piyasalarında sayısal eşitliğin ötesine geçilerek servet eşitliğinin sağlanabilmesi adına, kadın girişimcileri ve yatırımcıları teşvik edecek vergi avantajları veya aracı kurum komisyon indirimleri gibi pozitif ayrımcılık politikaları tartışmaya açılmalıdır.
- Bursa ilinde tespit edilen yüksek finansal cinsiyet eşitliği modelinin altında yatan dinamikler, gelecek akademik çalışmalarda nitel araştırmalarla derinlemesine incelenmeli ve diğer iller için bir kalkınma modeli olarak değerlendirilmelidir.

Kaynaklar

- Aksoy, E. E. (2018). Türkiye'deki bireysel yatırımcıların yatırım riski tercihlerini etkileyen bireysel faktörlerin analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 874-891.
- Almenberg, J., & Dreber, A. (2012). Gender, stock market participation and financial literacy. *SSE/EFI Working Paper Series in Economics and Finance*, No (737), 1-17.
- Almenberg, J., & Dreber, A. (2015). Gender, stock market participation and financial literacy. *Economics Letters*, 137, 140-142. <http://dx.doi.org/10.1016/j.econlet.2015.10.009>
- Arora, P., & Khurana, R. (2011). Gender differences in investment behavior. *International Journal of Management, IT and Engineering*, 1(2), 1-12.
- Banwari, R. (2023). Investigating psychological influences and gender disparities in investment decision-making: A behavioural finance approach. *International Research Journal of Management Science & Technology*, 14(4), 129-136.

- Barber, B. M., & Odean, T. (2001). Boys will be boys: Gender, overconfidence, and common stock investment. *Quarterly Journal of Economics*, 116(1), 261–292. <https://doi.org/10.1162/003355301556400>
- Bayyurt, N., Karışık, V., & Coşkun, A. (2013). Gender differences in investment preferences. *European Journal of Economic & Political Studies*, 6(1), 71-83.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Davoli, M., & Rodríguez-Planas, N. (2024). Culture, preferences, and the gender gap in financial literacy. *Journal of Financial Literacy and Wellbeing*, 2, 209–234. <https://doi.org/10.1017/flw.2025.10001>
- Díaz-Caro, C., Martínez, F.-J. F., Crespo-Cebada, E., & Sanguino, A.-S. M. (2025). A quantitative analysis of sustainable finance preferences: Choice patterns, personality traits and gender in SDG 7 investments. *Risks*, 13(226), 1–31. <https://doi.org/10.3390/risks13110226>
- Dilek, Ö., & Ersoy, S. (2025). Türkiye’de bireysel yatırım tercihlerini etkileyen faktörler. *Journal of Economics, Finance and Sustainability*, 3(1), 37-61.
- Ertuğrul Ayranıcı, A. (2020). Bireylerin yatırım kararlarının davranışsal finans yaklaşımıyla incelenmesi: Akademisyenlere yönelik değerlendirme. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 13-29.
- Feng, X. (2025). Gender Differences in Behavioral Bias and Influencing Investment Decisions. *Proceedings of the 3rd International Conference on Social Psychology and Humanity Studies*, 218-223. DOI: 10.54254/2753-7048/81/2025.21108
- Gong, B., & Yang, C.-L. (2012). Gender differences in risk attitudes: Field experiments on the matrilineal Mosuo and the patriarchal Yi. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 83, 59-65.
- Halko, M. L., Kaustia, M., & Alanko, E. (2012). The gender effect in risky asset holdings. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 83(1), 66–81. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2011.06.011>
- Jain, S. (2021). Behavioral finance and investment decisions: Influence of gender, personality, and culture. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology (IJIRSET)*, 10(5), 4678–4685. DOI:10.15680/IJIRSET.2021.1005090
- Karavardar, A., & Çilek, A. (2020). Bireysel yatırımcıların hisse senedi edinimini etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma, Giresun örneği. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(4), 586-597. DOI: 10.29106/fesa.718970
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kellerman, D., Dickason-Koekemoer, Z., & Ferreira, S. (2020). Analysing investment product choice in South Africa under the investor lifecycle. *Cogent Economics & Finance*, 8(1), 1848972, 1-20, DOI: 10.1080/23322039.2020.1848972
- Küçük, A. (2014). Bireysel yatırımcıları finansal yatırım kararına yönlendiren faktörlerin davranışsal finans açısından ele alınması: Osmaniye örneği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 6(11), 104-122.
- Maknickienė, N., & Rapkevičiūtė, L. (2022). Investigation of Gender Differences in Familiar Portfolio Choice. *Journal of Business Economics and Management*, 23(3), 690–705.
- Medetoğlu, B., & Saldanlı, A. (2022). Bireylerin Yatırım Kararlarında Maruz Kaldığı Anomali ve Hevistikler Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 53-74.
- Merkezi Saklama ve Veri Depolama Kuruluşu (2026). Yıllık istatistik veriler. <https://www.mkk.com.tr/veri-hizmetleri/e-veri/yillik-istatistik-veriler> (Erişim Tarihi: 19.02.2026)
- Mikelionytė, M., & Lezgovko, A. (2021). Gender Impact on Personal Investment Strategies. *Economics and Culture*, 18(1), 32–45.
- Musbat, S., Reuvani, I., & Magnezi, R. (2024). Exploring The Relationship Between Social Activities And Financial Risk Aversion in Adults Aged 50 + With Depression Caseness. *Israel Journal of Health Policy Research*, 108, 1–14.
- Naheed, R., & Syed, S. (2025). Exploring Gender Dynamics in Traditional Investment Preferences of Women Employees in Public Sector Undertakings (PSUs). *Cuestiones de Fisioterapia*, 13(34), 1-16.
- Özmerdivanlı, A. (2023). Bireysel Yatırım Kararlarında Etkili Olan Faktörlerin Davranışsal Finans Yaklaşımı ile İncelenmesi: Karaman İlinde Bir Uygulama. *Uşak Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 38-65.
- Öztürk, E. (2021). The effect of gender on individual investment decisions. *PressAcademia Procedia (PAP)*, 14, 97-101.
- Pandey, R., & Risal, N. (2023). Does Gender Differences Impact Investment Decisions? Evidence from Kathmandu Valley, Nepal. *International Social Science and Humanities Studies*, 3(3), 35–54.
- Saldanlı, A. ve Uzun, S. (2025). Spatial Econometric Analysis Of Gender Differences İn Stock Market Participation: Evidence From Turkey. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 26(1), 187- 204, DOI: 10.31671/doujournal.1460531
- Sarıgül, H. (2024). Financial Literacy Gender Gap: A Meta-Analysis. *Sosyoekonomi*, 32(62), 97-123.

- Saxena, R., & Joshi, P. (2020). Saving Preferences and Demographic Variables of Investors: A Relationship Study. *Global Journal of Enterprise Information System*, 12(1), 54-61.
- Schulz, J. (2023). Cognitive biases and gender in financial markets. *Acta VŠFS Economic Studies and Analyses*, 17, 39-59. <http://dx.doi.org/10.37355/acta-2023/1-03>
- Shaikh, A., Shah, N., & Khan, M. A. (2019). Do Behavioral Biases in Gender Differences Affect Investment Decisions? *Sociol Intarnetional Journal*, 3(4):326–336. DOI: 10.15406/sij.2019.03.00194
- Silva, C. (2021). *Gender behavioral differences among Portuguese individual investors*. Master's Dissertation, ISEG Monetary and Financial Economics Master.
- Sugathan, S., & Kumar, S. (2024). Exploring Gender Dynamics in Investment Decision-Making Through Behavioral Finance. *Library Progress International*, 44(5), 549–555.
- Teker, D., Teker, S., Demirci, B., (2024). Gender difference in risk and confidence perception: implementation with logit model. *PressAcademia Procedia (PAP)*, 20, 24-28.
- Tekin, B. (2019). Yatırım Aracı Seçiminde Kendine Aşırı Güven ve Cinsiyetin Rolü: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (Akad)*, 11(20), 279-295.
- van Rooij, M., Lusardi, A., & Alessie, R. (2011). Financial literacy and stock market participation. *Journal of Financial Economics*, 101, 449–472. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2011.03.006>
- Yıldırım, M., & Büyükakın, F. (2021). Kadınların finansal okuryazarlığı üzerine bir değerlendirme: Kocaeli örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(42), 91-114.

Etik, Beyan ve Açıklamalar (Yazarlar 1. Maddedeki İlgili Alanı Dolduracaklardır)

---

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

- Bu çalışmanın yazar/yazarları, Etik Kurul İznine gerek olmadığını beyan etmektedir.
- Bu çalışmanın yazar/yazarları, ... Üniversitesi ..... Etik Kurulu'nun tarih ..... sayı ..... ve karar ..... ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelere uydıklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
